

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9CoCsp/48/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120431304
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:6120431304.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovéj a sudcov JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Eduarda Valenčina v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska č. 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpený: Remedium Legal, s.r.o., Pajštúnska č. 5, 851 02 Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 53 255 739, proti žalovanému: R. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. č. XXXX/X, XXX XX F., t. č. trvalý pobyt F., v konaní o zaplatenie 2.453,89 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 13Csp/25/2021, zo dňa 09.08.2021, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výrokoch II., III. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 794,07 eura spolu s 5 % - tým ročným úrokom z omeškania od 25.03.2020 do zaplatenia, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol a žalovanému priznal právo na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 38,94 %.

2. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázal na to, že žalobca sa voči žalovanému domáhal zaplatenia istiny vo výške 2.453,89 eura, pozostávajúcej z neuhradenej istiny úveru vo výške 1.645,66 eura, z neuhradeného riadneho úroku vo výške 700,36 eura, z neuhradeného úroku z omeškania vo výške 99,87 eura, z neuhradených poplatkov vo výške 8,- eur a zákonného úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.645,66 eura od 25.03.2020 do zaplatenia. Z odôvodnenia rozsudku tak vyplýva, že žalobca nadobudol pohľadávku na základe zmluvy o postúpení od postupcu - Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, ktorý poskytol žalovanému úver vo výške 2.500,- eur s úrokovou sadzbou 20,4 % ročne, RPMN vo výške 22,76 %, s výškou splátky 74,34 eura mesačne splatnou k 19. dňu v mesiaci, so splatnosťou prvej splátky dňa 19.04.2016, s počtom splátok 51, konečnou splatnosťou úveru 19.06.2020 a odplatom 20,40 % ročne.

3. Na základe vykonaného dokazovania (predložených listinných dôkazov) súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná. Súd v odôvodnení svojho rozhodnutia citoval rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/114/2014 zo dňa 05.11.2014 a uviedol, že z tohto rozhodnutia vyplýva, že pokiaľ úroková sadzba prevyšuje o 100 % priemernú úrokovú sadzbu za obdobné úvery poskytované bankami, je to netolerovateľné a je to v rozpore s dobrými mravmi, a preto súd aj tomto konkrétnom spore mal za to, že úrok je v rozpore s dobrými mravmi a dohodnutá úroková sadzba vo výške 20,24 % (správne 20,40 %) je v rozpore s dobrými mravmi, a preto je v tejto časti zmluva v zmysle § 41 Občianskeho zákonníka neplatná. Prvoinštančný súd poukázal na to, že priemerná úroková miera obchodných bánk pri nových spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam pri úveroch poskytovaných na obdobie od jedného roka do piatich rokov v mesiaci február 2016 bola na úrovni 9,91 %

ročne a za IV. štvrťrok 2015 vo výške 10 % ročne. Zároveň poukázal na to, že ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) vo výške 22,76 % uvedená v zmluve, viac ako dvojnásobne prekračuje priemernú úrokovú mieru obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam. Uvedená výška úroku porušuje, resp. prekračuje výšku odplaty stanovenú podľa § 1a ods. 1, ods. 4 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. a na základe uvedeného a v súlade s § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch je preto potrebné predmetný úver považovať za bezúročný a bez poplatkov, a teda žalobca môže od žalovaného požadovať iba sumu poskytnutých finančných prostriedkov. Keďže žalovaný čerpal úver vo výške 2.500,- eur a poukázal úhrady - splátky v celkovej výške 1.750,93 eura, rozdiel predstavuje sumu 749,- eur, ktorú súd žalobcovi priznal spolu s príslušným zákonným úrokom z omeškania od 25.03.2020, ako to navrhol žalobca, do zaplataenia a v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP a keďže úspech žalobcu predstavoval 30,53 % a neúspech 69,47 %, pomerne úspešnejšiemu žalovanému priznal voči pomerne neúspešnejšiemu žalobcovi právo (správne nárok) na náhradu trov konania v rozsahu 39,94 %.

4. Proti tomuto rozhodnutiu, v časti, v ktorej súd žalobu zamietol o zaplataenie 1.704,82 eura s príslušenstvom a s tým súvisiaci výrok o priznaní náhrady trov konania žalovanému, podal žalobca odvolanie, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (CSP). Poukázal na to, že súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia nesprávne uvádza úrokovú sadzbu 20,24 % ročne, pretože úroková sadzba bola vo výške 20,40 % ročne, pričom žalobca sa nestotožňuje s názorom okresného súdu, že táto úroková sadzba je v rozpore s dobrými mravmi, rovnako sa nestotožňuje s názorom, že RPMN uvedená v zmluve vo výške 22,76 % viac ako dvojnásobne prekračuje priemernú úrokovú mieru obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam, čo súd vyhodnotil s ohľadom na dikciu ust. § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. tak, že predmetný úver je bezúročný a bez poplatkov. Žalobca poukázal na to, že záver súdu ohľadom neplatnosti dojednania úrokov z úveru považuje za nepreskúmateľný, keďže súd iba konštatoval, že úroková sadzba vo výške 20,24 % ročne je v rozpore s dobrými mravmi, avšak vôbec neuviedol, akú úrokovú sadzbu by bolo možné považovať za primeranú v čase uzatvorenia zmluvy. Z uvedeného dôvodu preto považuje rozsudok za nepreskúmateľný, keďže súd považoval zmluvu za neplatnú v časti dojednaného zmluvného úroku bez náležitého odôvodnenia. Prvoinštančný súd zároveň neuviedol, aká konkrétna úroková miera predstavuje hranicu, nad ktorú by na takéto dojednanie mohlo byť prihliadané ako na rozporné s dobrými mravmi. Žalobca poukázal na to, že zmluva bola uzatvorená dňa 14.03.2016 a podľa štatistiky NBS bola v období 03/2016 RPMN u úverov vo výške 10,84 % ročne pre nové obchody, resp. 9,66 % ročne pri štatistike zostavovanej ku koncu referenčného obdobia. V tejto súvislosti žalobca uviedol, že aj keby súd prvej inštancie vychádzal z premisy, že úrok nemôže prevyšovať viac ako 100 % oproti priemernému úroku poskytovanému bankami, tak v tomto prípade to nie je splnené, keďže úroková sadzba neprevyšovala priemer úrokov o viac ako 100 %. Ďalej uviedol, že dojednaná úroková sadzba, resp. odplata za poskytnutý úver je s prihliadnutím na spôsob a mieru zabezpečenia záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov, ako aj lehoty splatnosti primeraná a porovnateľná, preto dojednanie o odplate za poskytnutie úveru nemožno považovať za neplatné a v rozpore s dobrými mravmi. V súvislosti s výškou odplaty poukázal na to, že táto nesmie prevýšiť dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom priemerná RPMN predstavovala výšku 12,79 %, čo pri dvojnásobku predstavuje 25,58 % a v zmluve uvedená odplata je 20,4 % a RPMN 22,76 %. Žalobca má teda nepochybne za to, že výška úrokovej sadzby, ako aj RPMN bola v zmluve dohodnutá platne, resp. v súlade s príslušnými právnymi predpismi a na úverovú zmluvu nemožno nazerať ako na bezúročnú a bezpoplatkovú. Okresný súd na základe nesprávnych skutkových zistení súdený prípad nesprávne právne posúdil a nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobca preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu preskúmal v zmysle ust. § 388 CSP ho zmenil tak, že žalobe vyhovie v zamietajúcej časti, resp. v zmysle ust. § 389 ods. 1 CSP rozsudok zruší a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň navrhol, aby my súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok - CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v jeho napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Prvoinštančný súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia okrem iného citoval rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/114/2014 zo dňa 05.11.2014, z ktorého vyplynulo, že pokiaľ zmluvné úroky prevyšujú o viac ako 100 % priemerné úroky poskytované bankami pri obdobnom type úveru, takéto dojednanie sa považuje za rozporné s dobrými mravmi, a preto je v časti zmluvného úroku zmluva neplatná. V citovanom prípade predstavovala priemerná úroková sadzba poskytovaná bankami 12,67 % ročne. Úrok dojednaný v zmluve, ktorá je predmetom tohto konania je vo výške 20,40 % ročne, pričom žalobca správne poukazuje na to, že rozsudok je v tejto časti nepreskúmateľný, keďže prvoinštančný súd vôbec neuviedol, z akej priemernej výšky úrokových sadzieb vychádzal pri porovnaní s úrokovou sadzbou dojednanou v zmluve. Žalobca v rámci odôvodnenia odvolania uvádza úrokové sadzby vo výške 10,84 %, resp. 9,66 % a súdu aj pripojil priemerné úrokové miery z úverov poskytnutých v eurách rezidentom eurozóny (stav a nové obchody), pričom súd prvej inštancie obdobný dôkaz do spisu ani nežurnalizoval a ani z obsahu odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, z akej priemernej sadzby vychádzal. Už z tohto dôvodu je preto prvoinštančný rozsudok nepreskúmateľný z dôvodu nedostatku jeho relevantného odôvodnenia, čím bol naplnený odvolací dôvod v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP, a teda, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Odvolací súd zároveň poznamenáva, že ani úrokové sadzby uvedené v odôvodnení odvolania nie sú správne, keďže žalobca vychádzal zo sadzieb pri úveroch s dĺžkou trvania nad 5 rokov, pričom v danom prípade sa jedná o úver, ktorý bol splatný za obdobie od 1 do 5 rokov (51 splátok, t. j. 4 roky a 3 mesiace).

8. Podľa § 1 ods. 1 nariadenia vlády (NV) č. 87/1995 Z. z., odplatu pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi tvoria úrok, poplatky a akékoľvek iné odplátne plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytnutí peňažných prostriedkov. Pri výpočte odplaty sa vychádza z predpokladu, že spotrebiteľská zmluva zostane platná dohodnutý čas a že dodávateľ a spotrebiteľ si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve.

Podľa § 1 ods. 2 NV č. 87/1995 Z. z., odplata podľa odseku 1 sa vyjadruje v percentách zo sumy zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov za rok a vypočíta sa ako súčet plnení podľa odseku 3 za rok.

Podľa § 1 ods. 4 NV č. 87/1995 Z. z., na účely stanovenia najvyššej prípustnej výšky odplaty podľa § 1a <. sa použije priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov bánk a pobočiek zahraničných bánk pre jednotlivé typy novoposkytnutých spotrebiteľských úverov zverejnená podľa osobitného predpisu, naposledy v čase predchádzajúcom uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy.

Podľa § 1a ods. 1 NV č. 87/1995 Z. z., ak odseky 2 a 3 neustanovujú inak, odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi nesmie prevýšiť dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov podľa § 1 ods. 4 <. pri obdobnom úvere alebo pôžičke ročne. Na účely tohto nariadenia vlády sa obdobným úverom alebo pôžičkou rozumie obdobný produkt, ktorý je svojou povahou najbližší forme poskytnutia peňažných prostriedkov spotrebiteľovi podľa predchádzajúcej vety.

9. Podľa § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 129/2010 Z.z., poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

g) ročná percentuálna miera nákladov spotrebiteľského úveru prekračuje najvyššiu prípustnú výšku odplaty stanovenej podľa osobitných predpisov.

10. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie možno dedukovať, že kalkuloval s priemernou úrokovou sadzbou 9,91 %, aj keď takáto výška bola platná za mesiac február 2016 a zmluva bola uzavretá v marci 2016, a taktiež aj so sadzbou za IV. štvrťrok 2015 vo výške 10 % ročne, pričom, ale ani jedna z týchto sadzieb pri ich dvojnásobku, nepredstavuje viac ako v zmluve dojednaná úroková sadzba 20,40 % ročne. Súd prvej inštancie taktiež uvádza, že ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) je vo výške 22,76 % ročne, čo je síce pravda, ale súčasne konštatuje, že táto výška prekračuje dvojnásobok priemernej úrokovej miery, avšak neuvádza, aká je táto priemerná úroková miera, pričom zároveň uzatvára, že bol splnený predpoklad ust. § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. Z tohto zákonného ustanovenia ale vyplýva, že úver je bezúročný a bez poplatkov, pokiaľ RPMN spotrebiteľského úveru prekračuje najvyššiu prípustnú výšku odplaty stanovenú podľa osobitných predpisov, teda nie priemernú úrokovú mieru. Ročná percentuálna miera nákladov RPMN v danom prípade bola vo výške 22,76 %, pričom z ust. § 1a ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. vyplýva, že odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi nesmie prevýšiť dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej

miery nákladov podľa § 1 ods. 4 cit. nariadenia pri obdobnom úvere. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nekonštatoval, aká je priemerná hodnota RPMN a napriek tomu uzavrel, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Žalobca v rámci odvolania predložil údaj o priemernej RPMN pri danom type úveru, ktorá bola vo výške 12,79 %, pričom dvojnásobok predstavuje výšku 25,58 % a dojednaná odplata v predmetnej zmluve bola vo výške 20,40 % z čoho teda vyplýva, že pri uvedených údajoch odplata neprevyšuje dvojnásobok priemernej RPMN a zároveň RPMN uvedená v zmluve neprekračuje najvyššiu prípustnú výšku odplaty stanovenú podľa osobitných predpisov. Z uvedeného teda vyplýva, že bol naplnený ďalší odvolací dôvod, a teda, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

11. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd, s poukazom na ust. § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. a III., t. j. vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá a v súvisiacom výroku o trovách konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12. Úlohou súdu prvej inštancie bude presne zistiť priemernú hodnotu RPMN v zmysle § 4 ods. 1 NV č. 87/1995 Z.z. (zistenú skutočnosť je vhodné poňať do obsahu spisu, t. j. pripojiť listinu preukazujúcu túto hodnotu) a z tohto údajov zistiť najvyššiu prípustnú výšku odplaty, pričom pokiaľ bude táto nižšia než RPMN uvedená v zmluve, nemožno prijať záver, že úver je z tohto dôvodu bezúročný a bez poplatkov, a to bez ohľadu na výšku úrokovej sadzby uvedenú v zmluve, keďže právna úprava zákona č. 129/2010 Z.z. účinná od 23.12.2015 zaviedla ustanovením § 11 ods. 1, písm. g) práve tento dôvod bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru, a keďže odplata, ktorej dojednanie je zároveň v súlade s ust. § 499 Obchodného zákonníka, zahŕňa samozrejme aj úrok, podľa názoru odvolacieho súdu, už po tejto právnej úprave nemožno, bez ďalšieho, uzavrieť, že pokiaľ zmluvný úrok prevyšuje o 100% priemernú hodnotu úroku poskytovanú bankami pri obdobnom type úveru, je v tejto časti zmluva neplatná. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude teda v rozsudku popísať, ako súd postupoval pri danom porovnaní, teda, z akej hodnoty vychádzal a čo s čím porovnával tak, aby bol rozsudok preskúmateľný. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia (bod 17. odôvodnenia) okrem iného konštatuje, že RPMN vo výške 22,76 % viac ako dvojnásobne prekračuje priemernú úrokovú mieru obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam, avšak neuvádza, z akého dôvodu urobil toto porovnanie a aký záver by mal vyplývať z tohto porovnania, resp., či mal na mysli iné porovnanie tak, ako to vyplýva z ust. § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z., resp. presne špecifikovať, z akých dôvodov považuje úver za bezúročný a bez poplatkov, resp., z akého konkrétneho dôvodu považuje zmluvu v časti dojednania zmluvných úrokov za rozpornú s dobrými mravmi, a to práve aj so zohľadnením ust. § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 129/2010 Z.z.

13. Odvolací súd poukazuje taktiež na to, že súd prvej inštancie sa vôbec v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s tým, z akých dôvodov zamietol žalobu v časti úroku z omeškania vo výške 99,87 eura, resp. neuhradených poplatkov vo výške 8,- eur, preto bude povinnosťou súdu prvej inštancie relevantne odôvodniť zamietnutie žaloby aj v tejto časti.

14. Odvolací súd v súvislosti s rozhodnutím o nároku na náhradu trov konania poznamenáva, že z obsahu spisu nevplynulo, aby žalovanému vznikli akékoľvek trovy (vo vzťahu k žalobcovi bol realizovaný postup podľa § 116 ods. 2 CSP), pričom v takomto prípade je namieste (v prípade, pokiaľ súd ustálil, že žalovaný bol pomerne úspešnejší), rozhodnutie ktorým súd prvej inštancie priamo neprizná žalovanému náhradu trov konania, a to s poukazom na zásadu hospodárnosti konania. V danom prípade teda, podľa názoru odvolacieho súdu, bolo potrebné formulovať výrok, ktorým súd rozhodol o trovách konania tak, že pomerne neúspešnejší žalobca nemá nárok na náhradu trov konania a pomerne úspešnejšiemu žalovanému, keďže podľa obsahu spisu mu žiadne trovy konania nevznikli, súd náhradu trov konania priamo neprizná, bez potreby ďalšieho rozhodovania o „nulových“ trovách konania. Uvedené však samozrejme platí iba pre prípad, že žalovaný by bol v spore pomerne úspešnejší.

15. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie opätovne o nároku na náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).